

Preek Mat.18:20

- Schildwolde, 13 september 2015
- Kees van Dusseldorp
- Viering HA
- Preek bij jaarthema: 'Wat doe je in de eredienst?'

Liturgie:

Votum en groet

Ps.84:1,2

Wetslezing

Ps.15:1,2 [Wiekslag 5-8]

Gebed

Lezen: Mat.18:14-20

Kol.3:12-17

Preek: Mat.18:20

Ps.27:3,4

Lezen HA-formulier 3

Gz.171:1,2

Opwekking, breken & schenken

Gz.171:3

Viering

Ld.319

Gebed

Collecte

Gz.52

Zegen

Gemeente van Jezus Christus,

**

‘Er verandert nooit iets! Daardoor wordt het voor ons moeilijk om de kerkdienst te waarderen. Het is zo ouderwets.’

Dat was het eerste geluid, dat ik deze week hoorde. In een catechisatiegroep.

‘Alles verandert zo snel in de kerk. Het is echt niet meer te vergelijken met twintig jaar geleden. Ik heb daar best moeite mee.’

Dat was het tweede geluid, dat ik deze week hoorde. In een persoonlijk gesprek.

En ondertussen dacht ik na over de preek voor vanmorgen bij het jaarthema: ‘Wat doe je in de eredienst?’ Het zou mooi zijn als de twee mensen die ik citeerde, met elkaar in gesprek zouden gaan. Maar het is niet gezegd, dat zo’n gesprek goed verloopt. Ook toen we vorige week in de kerkenraad al wat doorspraken over het thema, bleek het lastig te zijn om niet in ‘meningen’ verzeild te raken. Over muziek en zang. Over prekers of sprekers. Over de lezing van de wet of de bijdrage van de kinderen. Zo’n gesprek wordt snel een onvruchtbare discussie, uitwisseling van meningen of een botsing van frustraties.

Dat is niet het doel van het jaarthema, dat zult u begrijpen. Daarom heb ik het er nadrukkelijk bij gezet: Laten we het hebben over motivatie, betrokkenheid en bewustwording. Motivatie: waarom kom je eigenlijk in de kerk? Zie je het als een plicht, een goede gewoonte, een keuze die je ooit gemaakt hebt of een verlangen naar God. Betrokkenheid: wat doe jij zelf in de eredienst? Waarin zit jouw actieve deelname aan onze gezamenlijke dienst voor God? En bewustwording: Ken je het onderliggende verhaal van onze liturgie en de bedoeling van liturgische onderdelen?

Het gesprek over deze vragen gaat meer over je geloof en over God. Het kan helpen om van de kerkdienst een echte eredienst te maken. Een gemeenschappelijke ontmoeting met onze gezamenlijke Heer. Als het hart van onze gemeente. Zo’n gesprek verbindt ons met elkaar, ook al zijn onze smaken en meningen verschillend. Zo’n gesprek verbindt ons met Christus, de Heer die ons gered heeft en die ons ‘zijn lichaam’ noemt.

**

‘Waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.’ Dat is een bijzondere belofte van Jezus. Die zou ik graag als uitgangspunt willen nemen voor dit jaarthema. Zodat we niet alleen letten op wat we zien en doen in de eredienst, maar ook stilstaan bij wat we geloven. We geloven dat onze Heer zelf in ons midden is, met zijn genadige redding en met zijn heilige liefde.

Had Jezus onze kerkdiensten op het oog, toen hij dit tegen zijn leerlingen zei? Ik weet het niet. In het hele bijbelgedeelte zie je dat Jezus toekomstgericht onderwijs geeft aan zijn leerlingen. Het gaat over broeders en zusters die tegen je zondigen. Hoe kun je je zo opstellen, dat de zondaar tot inkeer komt? Hou het eerst zo klein mogelijk, zegt Jezus. Dan heb je de grootste kans dat iemand terugkomt op zijn verkeerde keuzes. Als het echt niet lukt om iemand weer te winnen voor Christus, dan moet je eerst een ander en uiteindelijk de hele gemeente erbij betrekken. Dat is onderwijs waarin Jezus al duidelijk verder kijkt naar de kerk die er komen gaat. Jezus kijkt altijd verder.

In zijn onderwijs legt Jezus ook een verband tussen menselijke activiteiten en goddelijke beweging. Tussen aardse woorden en hemelse kracht. Dat roept vragen op: kunnen wij beschikken over Gods aanwezigheid en kracht? Nee, zeker niet! Maar de Heer verbindt wel bijzondere beloften aan de daden en woorden die we in geloof spreken. Hij geeft zichzelf. In die lijn ligt de belofte: 'Waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden'. Door Jezus als bemoediging uitgesproken met het oog op de toekomst die komt. Waar gelovigen samenkomen, daar zal Hij zelf aanwezig zijn.

Twee of drie mensen in Jezus' naam bij elkaar. Dat ben je toch al gauw? Daarvoor hoef je toch niet naar de kerk? Zeker, Jezus' belofte is heel breed. En niet beperkt tot kerkdiensten op zondag. Maar onder al die plekken en momenten waarin christenen samenkomen, neemt de kerkdienst een bijzondere plaats in. Het is moment en de plaats waarin het lichaam van Jezus zichtbaar wordt. Daarom past het ons, om juist bij de kerkdienst na te denken over de aanwezigheid van de Heer.

**

Een nuchtere gereformeerde groninger zegt misschien: maak het niet te mooi. We komen gewoon bij elkaar om bijbel te lezen, daar een stuk uitleg bij te krijgen, samen te zingen en te bidden en een bijdrage te geven aan kerk en wereld. Misschien dat iemand zich persoonlijk geraakt en aangesproken voelt. Dat is dan het werk van de Heilige Geest. Maar laten we niet al te grote en vage verhalen ophangen.

Op zich houd ik wel van zulke nuchterheid. Maar toch doen we dan hier geen recht aan de bijzondere belofte van Jezus, dat Hij zelf in ons midden is. Zoals dat in de Bijbel op andere plaatsen ook naar voren komt: hoe de mensen in het Oude Verbond ernaar verlangden om God zelf te ontmoeten in de tempel. Hoe de mensen in het Nieuw Verbond Gods genade en vrede over zich horen uitspreken. Hoe de gemeenteleden opnieuw het heil van Christus ontvangen, door mee te doen aan de viering van het Avondmaal. Er is op de een of andere manier wel iets bijzonders aan de hand in de kerkdienst. Juist het Avondmaal laat zien, dat het niet alleen gaat om je persoonlijke beleving. Maar dat we werkelijk verbonden worden aan Jezus Christus en zo het heil ontvangen.

**

Een ervaren christen zegt misschien: dat wist ik allang. Het spreekt toch vanzelf, dat je de Heer ontmoet in de eredienst? Waar houden we anders erediensten voor?

Toch ben ik bang, dat je het niet begrepen hebt, als je er zo over denkt. Er is helemaal niets vanzelfsprekends aan de aanwezigheid van onze Heer in ons midden. Het blijft een wonder eerste klas, dat de Heer zich laat betrekken bij een samenkomen van mensen als wij. Jij en ik, wij verdienen dat niet. Daarvoor is er teveel onheiligheid, egoïsme en gebrek aan liefde in ons leven. Dat belijden we door van het brood te nemen en van de wijn te drinken: 'Heer, uw lichaam en uw bloed, daarin ligt onze redding. We kunnen het zelf niet. En maken de afstand steeds groter. We prijzen uw genade waarmee u komt ons tegemoet komt.'

Maar het is ook niet vanzelfsprekend, omdat wij de aanwezigheid van de Heer niet kunnen organiseren. Zo van: joh, we zijn nu met twee christenen, nu hebben we de Heer aan onze kant. De beloften van God worden nooit automatisch vervuld. Altijd in de weg van gebed, geloof en de Heilige Geest: 'Heer, maak ons ontvankelijk voor uw liefde, Heer, ontferm u over ons, Heer, zegen ons met uw vrede.'

**

Hoe dat werkt, dat een samengekomen gemeente deelt in het heil van Christus? We kunnen het niet vangen in formules. Hij gaat er zelf over. Het is werk van zijn Geest en een verhoring van het gebed. Zo worden onze menselijke activiteiten geheiligd. Ons zingen, ons luisteren, ons bidden en ons geven. Daarom bidden we om Gods Geest voor onze eredienst, voor de verkondiging van het evangelie, voor de viering van het avondmaal. En de Geest activeert je, inclusief je gevoelens en gedachten.

Daarom loop je in de eredienst de kans dat het over jou gaat. Omdat we de Heer in ons midden vragen. Daarom ligt in de eredienst de vraag naar jouw hart. Omdat de Heer zichzelf geeft. Daarom ligt in de eredienst de prikkel om je te geven aan elkaar. Omdat de Heer heeft gezegd: dit is mijn lichaam.

Amen